

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Dobrote sedanje vlade.

1. Samovlada ali absolutizem.

Najvažnejši pojav zadnjih mescev, odkar ni bilo časnikov, je samovlada liberalnih in socijalističnih ministrov. Že več mesecev sede na ministrskih stolcih, dasi v Narodnem predstavništvu nimajo večine. Zato pa so Narodno predstavništvo razgnali in že nad mesec dni sami krmarijo državo. Dvajset ljudi vlada nad ljudstvom, dasi vedo, da pri krščansko mislečem, slovenskem, hrvatskem in srbskem ljudstvu nimajo zaslombe, ne zaupanja.

Pa kako vladajo liberalci (demokrati) in socijalisti? Ker vedo, da bi pri volitvah propadli, si s svojo strahovladno pripravljajo pot za volitve. Na Hrvatskem so izdali posebno odredbo glede nameščanja in premeščanja občinskih uradnikov; razpustili so občinske odbore in mestne zastope in določili nove občinske volitve. Pri teh volitvah bodo volilci glasovali ustmeno pred volilnim poverjeništvom, ki ga bo imenovala vlada. Voliti bodo smele tudi ženske, ki so dovršile štiri razrede srednjih šol, ne pa kmečke ženske! Vse to so ukrenili zato, da bi občinski odbori prišli pod pritiskom liberalno-socijalistične vlade popolnoma v njihove roke. Potem, tako upajo, bi tudi pri novih državnozbornih volitvah zmagali.

Kaj podobnega bi lahko odredili tudi za Slovenijo. Pa proti temu mi že danes odločno protestiramo! Začeli so že! Kakor v Belgradu celo državo vodi nekaj liberalcev in socijalistov, so hoteli tudi pokrajinsko vlado v Ljubljani pre-

LISTEK.

Manuš Goloc.

Posvečuj praznik!

(Dalje.)

Teden priprave za ta vaški bal je potekel za Včesnova ženska srca prav klavrno, da, žalostno. Je bilo že v nedeljo popoldne. Pepca in Tončka ste vedno še stopali užaljeno po samih petah in grabili v presledkih za predpasnik, otiraje si solzne oči. Cimbolj se je pomikal kazalec na uri, tem bolj so vreli globoki vzdihli iz mladih, od lastnega očeta tako kruto teptanih src.

Močno se ovije krog človeškega srea veselje, ki človeka kar naenkrat dohiti, ako o njem poprej niti ne slutiti ne. Nekako tako je bilo tudi s Zepco in Tončko. Njuni koraki so se omilili, globoki vzdihli so se zavrtli in na njune obraze je posinila zarja upajoče radosti, ko je stopil v domačo hišo ljubljani — stric Stefan.

Stric ni imel veljave samo pri naših znankah, ampak njegova beseda je tudi nekaj odtehtala pri očetu. Tokrat tolikanj dobrodošli Stefan je bil brz pridobljen za veselilni program in zaupano mu vse že rabljeno orožje za odločilno bitko z očetom. Stric se je čutil v tej od ženskega jezika in uma oprtani bojni opravi neokretnega kot David v Savlovem oklepu. Vzel je tudi on rajši pračo in naskočil Goljata z usodeplnim kamenom.

Oče Včesna, skoraj bi bil pozabil omeniti, je kaj rad kvartal s prijatelji. Ta očetova strast je bil ravno oni kamen, ki ga je Stefan pobral, zavrtel v prači jezika in podrl z njim mogočni steber njegovih jeklenih sklepov. Stefan je povabil brata v krčmo na kvarte, ne na — bal. Zaplankal je tudi Pepco in Tončko z

očetovim dovoljenjem za nekaj plesnih valčkov in saj za par uric proste zabave v krčmi.

Kdo bi opisal veselje mladih dekliških src, ki je kar mahoma vzkliko, pognalo in se razcevalo. V jedni uri ste bili kaj okusno napravljeni za vaško veselico, pod očetovim in stričevim nadzorstvom ste stopali od radosti žarečih obrazov v sosedovo krčmo, v naročje Bertla, prvič v življenju na — bal! Uslužnemu stricu je bila že po potu zaprisežena globoka hvaležnost do groba.

S tržko oliko na pol podkovani vodja zabave, Bertl, je peljal tako odlične goste v posebno izbo in jim stregel s pokloni in pijačo. Niso gonili dolgo kolovrata prijateljskega razgovora, že sta bila oče in stric zatopljeni v: ase, kralje, dame in desetke. Oče Včesna se je tako poglobil v igro, da ni prav nič zapazil, kedaj ste se hčerki zmuzali v sosedno, plesno izbo ter se zavrteli v kolobarju in v skoku.

Stric Stefan, prijatelj ženske mladine, je nalašč igral bolj malomarno in brezbrizno, izgubljal in dražil igralno strast bratovo. Ta je popolnoma pozabil na trdne sklepe, na posvečevanje Gospodovega dne in nato, da se nahaja pod streho plesa in — bala. Naša igralca sta, samoumevno, kaj na debelo mazala in gladila kvarte z vinsko kapljo, oče Včesna se ni prav nič kesal, da se je zapletel v tako zelo mikavno zabavo.

Plesalci v sosedni sobi so postajali glasnejši — harmonika je hreščala zdaj v zategnjenih, sedaj spet v poskočnih glasovih in bilo je slišati drsanje podplavov po tleh in glasno udarjanje fantov-plesalcev s petami.

Vodja plesa Bertl je celo razdelil posebne pustine kapice med goste in nataknil tudi igralcema dolga, papirnata in pisana pokrivala na glavo.

Niti Včesna se ni branil tega maškeradnega nakita, ker pred njim se je množil denarni kupček in baš v tej igri so se svetile med drugimi kvartami pi-

kov as, kralj in dama. Glasno in veselo je hitro napovedal: „Pik vierzig!“

V sosedni sobi je zapela harmonika hitro in poskočno polko. Krona, pečat vsakega vaškega plesa, četudi nosi naslov in plašč „bal, je pač pretep in krog med fanti. Ravno v trenutku, ko je oče Včesna plaval samega veselja nad pikovim asom, doma in kraljem, je podstavil Teličnikov Miha Storovem Martinu nogo, da je ta po dolgosti odletel v duri kvartalne sobe. Duri so bile samo priprte in z vso silo so pritisnile v Stefanov stol, ga izpodmaknile in pri padcu vznak je Stefan z vso močjo brenil Včesna z nogo v obraz.

Očetu se je kar pri luči posvetilo prea očmi in pozabil je na pik asa, kralja in damo, grozna jeza se mu je porodila v sreu. Stefan se je zmotal na nogo, orjaška brata sta se spogledala in brez vsake besede in namigljajja sporazumela: Udri po predrznih fantalinah!

Po bliskoma sta zavihetela vsak svoj stol v rokah in jelo je kar deževati udarcev na glave plesalcev. Ti so vsi preplašeni drli proti durim, se zagozdili pri ozkem izhodu in padalo je po njih kakor po snopju. Nikdo se ni stavil v bran orjakoma, ki sta tu besnela liki podivjana tura. Bertl je hotel posredovati, prijel Včesna za roko in ga moledovaje prosil:

„Pa vendar, gospod, ali ste znoreli . . .?“

Slabo je nalezl. Razkačeni gospod je sicer odložil stol, v zameno za njega pa zagrabil njega za nogo in vrat ter klestil s človeškim batom po skrunjevalcih Gospodovega dne.

Gostilničarka je splašena vsled hrupa privrtala v sobo in videč ljubljene sinka, ki je padal in se dvigal kot cepec v mlatičevi roki, se je oklenila mlatca in vikala:

„Sosed, ljubi in zlati sosev, kaj ti je storilo moje dete?“

Nič, prav nič ni opravila z vikom, še ona je morala skozi duri na plano.

(Konec prihodnjic.)

ustrojiti v liberalno-socijalistično. Dozdaj so bili v pokrajinski vladi za Slovenijo tudi trije poverjeniki naše Ljudske stranke. Pred blizu enim mesecem pa je belgrajska vlada naše tri poverjenike, med njimi predsednika pokrajinske vlade doktor Brejca, vrgla iz pokrajinske vlade za Slovenijo. Na čelo pokrajinske vlade pa je postavila dr. Žerjava,

brezobzirnostjo določajo in iztirjavajo davek. Poleg neprimerno visokega osebno-dohodninskega davka pa je vinski davek docela protizakonit in neopravičen. Kmečka Zveza je že parkrat pri vladi odločno protestirala zoper ta davek in poslanec Kmečke Zveze dr. Hohnjec je 24. novembra stavil glede vinskega davka na finančnega ministra posebno interpelacijo, v kateri dokaže, da je ta vinski davek popolnoma protipostaven.

5. Volitve.

Z radostjo smo pred letom dni pozdravili novo domovino Jugoslavijo. Tudi sedaj moramo biti veseli, da smo osvobojeni nemške nadoblasti. Z navdušenjem in zvestobo se bomo oklepali nove države. Urediti si jo hočemo, da bo res v naš blagor. Zato pa tembolj obsojamo sedanjo vlado, ki misli, da predstavlja državo, pa nič ne stori v blagor države in državljanov. Državo ljubimo, vlado obsojamo!

Izpregovorilo bo ob volitvah. Mi pa zahtevamo, da se volitve vršijo kar najhitreje, zahtevamo enako, splošno volilno pravico za moške in ženske! In tedaj bo ljudstvo govorilo tako, kakor sedanja protiljudska, liberalno-socijalistična vlada zasluži.

Markiranje kron.

Na kmečkih shodih v Št. Ilju v Slov. gor., v Ormožu in v obče na vseh zborovanjih Kmečke Zveze v zadnjem času je bila sprejeta naslednja resolucija, ki jo je poslanec dr. Hohnjec poslal finančnemu ministru v Beograd:

„Kmetje in drugi člani Slovenske Ljudske Stranke, oziroma Slovenske Kmečke Zveze izjavljajo, da je preosnova in ozdravljenje naše valute nujna potreba ter da je treba kronske bankovce, iz katerih sestoji gotovi imetek velike večine državljanov kraljestva SHS, čimpreje v pravičnem razmerju zamenjati za novi državni denar. Če bi se ta izmenjava bila izvedla pred pol letom, bilo bi naše narodno gospodarstvo obvarovano milijonske in milijardne škode. Z markiranjem bankovcev se izmenjava ne bo pospešila, marveč zavlekla in tako bo vlada kriva, da se bo valuta zopet poslabšala. Da je v obtoku veliko krivo žigosanih kron, tega je kriva dosedanja politika vlade, ki je izvoz živil prepuščala privilegiranim in brezvestnim špekulantom ter tudi ni z vsemi sredstvi preprečila utihotapljanje tujih kronskih bankovcev v našo državo. Sedanji posestniki kronskih bankovcev so ponajveč kmetje, delavci in sploh nižji in srednji sloji, dočim so kapitalisti, vojni dobičkarji, oderuhi in špekulanti svoje ogromno premoženje pravočasno naložili v posestvo, hiše, neprimičnine, dragocenosti, v tujo valuto in v tuje vrednostne papirje. Zato zahtevamo, da se pri markiranju kronskih bankovcev morajo priznati vsi bankovci, če se posestnika ne more okriviti, da je prišel v posest teh bankovcev v slabem namenu.

Naj država pokrije svoje potrebe z upravičenimi davki, zlasti z onim na vojne dobičke, ki že več kot pol leta čaka rešitve in katerega bi Narodno predstavništvo že davno bilo rešilo, če bi mu vlada dala priliko za delo.

Če se pa bo pri markiranju odvzelo 20% in se bodo zato izdale priznanice, potem kmetje odločno zahtevajo, da smejo in morejo s temi priznanicami plačati davke.

Ker je zavoljo markiranja kron zavladala med našim ljudstvom nevolja, ki narašča zavoljo negotovosti o tem, ali bodo izdane priznanice v resnici imele obljubljeni veljavo, in ker kmetje odločno zahtevajo, da smejo s temi priznanicami plačevati davke, je poslanec dr. Hohnjec dne 3. decembra na finančnega ministra dr. Veljkoviča poslal to-le vprašanje:

Markiranje kron in zlasti z njim združeno odzimanje 20% vseh kronskih novčanic je vzbudilo med našim kmečkim narodom veliko nevoljo. Izvršitev te vladine naredbe pomenja za naše kmete, delavce in v obče za člane nižjih in srednjih slojev ne samo izgubo časa, marveč tudi jako občutno izgubo denarnih prihrankov, za katere bi kupili za se in otroke življenske

potrebščine zlasti obleko in obutev, kojih cena je nedosežno in nezno visoka. Vse pomirjevalno vplivanje narodnih zastopnikov ne more naroda docela uveriti o tem, da bi to markiranje bilo potrebno ter da bi zadržba 20% vplivala na našo valuto izboljševalno. Postopanje gotovih trgovskih krogov, ki so napovedano dvajsetodstotno odzimanje sprejeli ne z dvajsetodstotnim znižanjem, marveč z več ko 20% zvišanjem cen pri blagu, je med narodom cmajalo vero v od vlade prorokovano valutno-zboljševalno moč dvajsetodstotne zadržbe. Avtoriteta vladine naredbe je tudi močno trpela vsled tega, ker so se celo nekateri poštni in drugi državni uradi v popolnem protislovju z določili vladine naredbe že tri dni pred začetkom markiranja branili sprejemati nemarkirani novci. Zato pa ima narod tem več pravice zahtevati od vlade, da brezpogojno drži svojo besedo v tem, da bodo za zadržane krone izdane priznanice pri zamenjavi veljale toliko kot resnične krone. Naši kmetje tudi zahtevajo, naj jim vlada dovoli, da smejo s temi priznanicami plačati davke. Pred nekaj dnevi sem g. ministru poslal tozadevno resolucijo, ki je bila sprejeta na vseh kmečkih zborih zadnjega časa in v katerih kmetje izjavljajo svojo željo in zahtevo, da se priznanicam prisodi veljavo in vrednost za plačevanje davkov.

Stavim torej na g. ministra vprašanje:

1. Ali je voljan v rokah kmetov se nahajajočim priznanicam dovoliti veljavo za plačevanje davkov?

2. Ali je voljan podrejenim davčnim uradom nemudoma ukazati, da morajo omenjene priznanice od kmetov sprejemati kot odplačilo davkov?

Zaradi nujnosti stvari in ker Narodno predstavništvo ne zboruje, prosim pismenega odgovora.

Kako „Samostojni“ so dijo o dohodkih našega kmeta.

Poglavar te stranke pravi, da pridela kmet na pet hektarjih 30.000 K čistega!

Lepi zagovorniki kmetov so poglavarji Samostojne Kmetijske Stranke. Meseca junija se je v Beogradu vršilo posvetovanje za agrarno reformo. Na tem posvetovanju se je oglasil k besedi tudi Ivan Mermolja, poglavar Samostojne na Štajerskem. Te seje so se udeležili tudi drugi kmetijski zastopniki. Jugoslovansko Kmečko Zvezo je zastopal poslanec — kmet Brodar iz Kranjske. List v „Domoljub“ št. 27. z dne 3. julija 1919 poroča na strani 274 podrobno, kako „vrlo“ je Mermolja zastopal v Beogradu slovenske kmete. Poročilo pravi: „Mermolja je izjavil v svojem govoru, da se kmet s svojo družino na petih hektarjih (približno devet oralov) zemlje prav lahko živi. On je kot posestnik pet hektarjev zemlje imel letnega dobička iz svojega malega posestva 30.000 K (beritridesetisoč kron) in poleg tega je še preživel svojo družino“.

Ne vemo, v koliko bo v korist štajerskemu kmetu ta Mermoljeva izjava, posebno če jo pograbijo davčne oblasti glede predpisovanja dohodnine! Sklepati po Mermoljevi izjavi, bi morali imeti kmetje denarja kot črepinjo. Vsi pa vemo, da je začela kmeta sedaj, ko ga trpinči dohodninski in vinski davek in nezno draginja potrebščin, ki jih mora kupovati, primanjkovati denarja. Slišimo, da se Mermolja sedaj na shodih izvija in pravi, da pač ni tako mislil, ko je izustil tiste besede v Beogradu. A mi se sklicujemo na poročilo, ki ga je tedaj zapisal v Beogradu kmet in ga poslal „Domoljubu“ in drugim listom. Poročilo se glasi ob koncu: „Poročali bomo, kdaj ga bo (Mermolja) kot priganjača za davke odlikoval finančni minister.“

Taki zagovorniki kmetov so kolvodje Samostojne!

Dostavek: Kakor nam poroča Mermoljev sedil kot vrtnar na svojem posestvu papriko, paradiznike, karfijol, peteršilj, majaron, kumare in fine buče. Te pridelke je za dobro ceno prodajal erarju in javnim aprovizacijam. Iz tega sledi, da je Mermolja tudi vojni dobičkar.

Slovenci širite naše liste!

3. Prehrana in promet.

Kako skrbi sedanja vlada za prehrano? Dr. Korošec je prevzel ministrstvo za prehrano v najbolj neugodnem času. Regent sam mu je rekel: „Zelo težavno nalogo prevzamete.“ A dr. Korošec pravi: „Poskusil bom, iz ljubezni do ljudstva.“ A ni le poskusil, ampak tudi izvršil. Z odločnostjo, ki je lastna le nepodkupljivemu možu, je iztrgal iz krempljev veletržcev in bogatašev velikanske zaloge zrnja in moke in jih razdelil med gladno ljudstvo. Dokler je bil dr. Korošec minister za prehrano, ni manjkalo moke ne kruha, ljudstvo ni stradalo.

Ali naj še omenim druge stvari, v katerih se sedanja liberalno-socijalistna samovlada odlikuje? N. pr. promet na železnicah. Sami vidimo, kako se železniški vozovi komaj in komaj gibljejo. In to že pri nas. Kaj šele po Hrvatskem! Ni čuda!

Pa ni dovolj premoga! Toliko ga imamo, da bi ga lahko na tisoče vagonov izvažali. Samo liberalno-socijalistična vlada ga nima! Ker se zanj ne briga!

4. Carina in davki.

Kaj naj rečemo o carini? Carina dosega pri nekaterih potrebnih predmetih skoro polovično ceno. Že pred več kot tremi meseci so poslanci Kmečke Zveze zahtevali, da se odpravi carina na obleko, klobuke, obutev, sol in petrolej. Vlada ni hotela ugoditi, češ, država potem nima dovolj dohodkov! Vojnih dobičkarjev in verižnikov pa ne vidijo, da bi jih obdačili! In jih tudi ne bodo, saj so njihovi zastopniki in kakor se sliši, nekateri celo sorodniki!

Slednjič glede davkov. Dohodki morajo biti, država ima pravico pobirati davke. Toda davki morajo biti pravično odmerjeni! Sedaj pa odmerjajo davke, kakor bi bil denar toliko vreden ko pred vojsko! In pri tem so nekateri gospodje na stališču, da si je kmet med vojsko Bog ve koliko pripravil, da je oderuh in verižnik. Če se potem še vodja „Samostojne kmetijske stranke“ Mermolja, v Beogradu ponaša, da na 5 hektarjih pridela letno 30.000 K čistega dohodka, ni čudno, da s take nasilnostjo in

Politične vesti.

Naše notranje politične razmere v Beogradu in Ljubljani smo orisali na kratko v člankih.

Naš regent Aleksander se mudi v Parizu, kjer ga je prisrčno sprejel predsednik Francije Poincaré. Povod in vzrok regentovega obiska v Parizu je najem posojila Jugoslavije pri ententi in zadeva srbske vojne odškodnine v znesku šest milijard mark. Prevladuje upanje, da bo prišlo tozadevno do sporazuma.

Jugoslavija je podpisala mirovno pogodbo z Avstrijo in Bolgarsko. Vprašanje vojne odškodnine Srbiji, ki je za nekaj časa zadržalo podpis, je zadovoljivo rešeno.

Volitve v Italiji so izpadle tako, da italijanski poplepnežem po jugoslovanski zemlji niso prav nič po godu. Mesto dosedanje liberalne večine je bilo izvoljenih nad 150 socialistov najradikalnejše vrste. Jako je napredovala Katoliška ljudska Stranka, ki je imela v prejšnjem parlamentu samo 33 poslancev sedaj jih je pa dobila 103. Tudi znani postolovni pesnik D' Annunzijo, kateri je zasedel Reko in Zader v Dalmaciji ter namerava zasesti še druge dalmatinske kraje, ni nič zadovoljen z izidom volitev, ker novi poslanci ne bodo podpirali njegovih roparskih pohodov. Obenem pa se je ta pesniški junak zbal jugoslovanske armade, ki mu je zapretila, da dobi pošteno po grbi, ako bi se drznil še dalje povdariti po Dalmaciji.

Na Francoskem so pri državnozbornskih volitvah zmagale združene meščanske stranke. Socialisti, ki so dosedaj v zvezi z drugimi radikali imeli večino v francoski državni zbornici, so pri volitvah izgubili nad 150 mandatov. Socijalna demokracija je upala, da bo boljševizem zasidila tudi na francoska tla ter od tankaj zavladala po Evropi. Pa se je temeljito zmotila v svojih nadah. Francozi nočejo imeti nič skupnega z boljševisko zmedo in anarhijo.

V Belgiji je pri državno zborskih volitvah krščanska stranka izgubila nekaj mandatov, vendar pa še je najmočnejša.

V Avstriji so se socialni demokrati in krščanski socialisti združili v skupno vlado, da kolikor največ mogoče odpomorejo strašni bedi in pomanjkanju živih in vseh življenskih potrebščin.

Na Ogrskem so združene krščanske stranke pod vodstvom Huszarja prevzele vlado. Ogrski komandant Hertz poziva socialiste na izdelovanje municije, ker le z oboroženo silo hočejo Madjari si priboriti ozemlje, katerega so izgubili v tej vojni. Čehoslovaška odpočilja svoje vojaštvo na ogrske meje.

Gospodarske novice

Kuga sliovka je že skoro popolnoma prenehala. Živinozdravniki so mnenja, da še ne kaže sedaj otvoriti sejmov, ker bi se znala ta nevarna kuga zopet zatrositi v naše hleve.

Pljučna kuga na goved. Glasom uradnega lista štev. 169 pojavila se je v nemškem delu Koroške pljučna kuga na goved. Vsled tega je v smislu § 5 živalskega kužnega zakona z dne 6. avgusta 1919 drž. zak. štev. 177 do preklica prepovedan vsak uvoz goveje živine in govejih živalskih sirovin na kakršenkoli način iz dela Koroške zasedenega po Nemcih v Slovenijo. Istotako je prepovedan uvoz in ugon goveje živine iz onega dela Koroške, ki je v našem območju v druge kraje Slovenije. Goveja pljučna kuga je sila nevarna bolezen. Zadnjikrat je po naših krajih razrajala okoli leta 1869. Objavljen nam je od strokovne strani primeren podučen dopis. Našim kmetovalcem pa svetujemo, da najskrbneje opazujejo svojo domačo goved.

Svinjska krma, ali jo je treba prati? Rastlin podzemljic oziroma korenov n. pr. korenje, repa, svinjska pesa, krompir ni treba pred skuho in pokladanjem prati. Prašič — prvotna močvirna žival — je od narave oborožena z ilcem, da si izpod zemlje hrano išče. Med hrano pa zaužije tudi precej zemlje, katero potrebuje za boljše prebavanje. Mnogo grešimo pri pitanju svinj, katere so se črez poletje in jesen pasle, torej jim je bila dana priložnost zemljo uživati, ko jih zapremo v hleve in jih krmimo z opranim korenjem.

Kokošja hrana po zimi. Dočim v vročem poletnem času z najboljšim uspehom polagamo perotnini koruzo, se priporoča za zimski čas oves. Oves greje bolj ko koruza in je vsled avenina in beljakovine mnogo redilnejši.

Cena vinu se vedno dviga. Za letnik 1917 — ki ga je že zelo malo — plačujejo gostilničarji 16—28 K liter. Vino l. 1918 prodajajo po 10—16 K, enako ceno ima tudi letošnje vino.

Ajda za seme. Kmetijska zadruga v Račah je dobila iz Prekmurja lepo čisto semensko ajdo, katero zamenja za drugo ajdo ali pa jo proda za ceno, ki bo znašala okoli 3.20 K 1 kg.

Cene za žito. Fižol 3.50 do 4 K, pšenica 4 K, oves 2.60 K, rž 3 K, ječmen 3 K, ajda 3 K, koruza 2.80 do 3 K 1 kg.

Cena za sadje. Za jabolka plačujejo sedaj za kilogram: mošančke 5—6 K, kanada 5—7 K, renski bobovec 5—6.50 K, mešana 4—4.50 K, hruške 5—8 K.

Tedenske novice.

Cenjenim naročnikom! Cela dva mesca je trajala stavka in naročniki niso dobili lista. Kot malenkostno nadomestilo za naše liste so se pošiljale „Novice“ na župnijske urade v razdelitev med ljudstvo. Zdaj upamo, da bomo redno izhajali. Papirja imamo zdaj dovolj, samo premoga v Mariboru ni in zato tudi nimamo plina in naši stavni stroji ne gredo. Radi tega moramo staviti vse liste na roko in nam je mogoče iziti samo le na 4 straneh tako dolgo, da dobimo plin v mesto. V prihodnji številki bomo naznanili, koliko bo znašala naročnina za naš list v letu 1920 ter bomo obenem razposlali tudi položnice. Medtem pa naj naši c. somišljeniki pridno agitirajo za naš list, da se povsod razširi, da se zopet znatno pomnoži število naših naročnikov! Vsi na delo za naše časopisje!

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru prosi vse c. odjemalce, ki so pred stavko ali pa med njo naročili kake tiskovine, da zdaj izrecno naznajo, ali še iste potrebujejo ali ne. Ako se naročilo ne obnovi, ga ne bomo izvršili.

Duhovniške vesti. Za dekana sta bila imenovana zlatomašnik Janez Lenart, nadžupnik pri Sv. Martinu pri Slovenjgradcu in g. Jos. Dekort, župnik na Ljubnem. Na župnijo Starigr pri Slovenjgradcu je bil umeščen g. Ivan Jurko, župnik v Pamečah, na župnijo na Sladki gori pa g. Ivan Ivanc, župnik pri sv. Roku ob Sotli. Za provizorje so imenovani g. Anton Veranič, kaplan v Šmarju, k sv. Roku ob Sotli, Ivan Luskar, kaplan v Grižah v Kostrivnici in g. Anton Kuhar, kaplan pri sv. Martinu na Paki v Pameče. Prestavljeni so naslednji gospodje kaplani: Franc Hohnjec iz Rečice kot I. kaplan v Šmarje pri Jelšah, Mihael Barbič iz Svečine k sv. Martinu na Paki, Franc Jazbinšek iz Zreč v Rečico, Ivan Krušič iz Starega trga v Zreče, Ignac Grifič iz Majšperga v Žetale, Franc Rakun iz Žetal v Majšberg, Anton Zupanič od sv. Jakoba v Slov. goricah v Griže, Martin Erhatic s Ptujске gore k sv. Jakobu, Karel Guček od sv. Lovrenca na Dravskem polju k sv. Miklavžu pri Ormožu, Ivan Zajc od sv. Petra pri Mariboru k sv. Lovrencu na Dravskem polju.

Vodstvo okrajnega glavarstva v Mariboru je zopet prevzel dr. Srečko Lajnsič. Zadnje mesece je deloval kot civilni komisar v Prekmurju in je tam organiziral upravo. Ljudstvo mariborskega okraja se veseli, da je dr. Lajnsič zopet vodja okraj. glavarstva. Saj je on pokazal posebno ob preobratu in ves čas svojega delovanja, da je res mož na svojem mestu. Dne 10. decembra obhaja dr. Lajnsič 10 letnico svojega delovanja v mariborskem okraju. V imenu ljudstva naše iskrene čestitke!

† Jožef Lorber. V Št. Petru niže Maribora je dne 7. decembra umrl po dolgi in mučni bolezni eden najuglednejših kmetijskih mož mariborskega okraja. Dolgoletni in župan in veleposestnik Jožef Lorber, star 72 let je za vedno zatisnil svoje oči. Rajni ni bil samo zaveden Slovenec, ampak tudi vnet katoličan in značajan pristaš Kmečke Zveze. Bil je naša dika, naš ponos. Lorber je bil dober gospodar in je vzorco vzgojil svoje otroke. Pogreb se je vršil v torek, 9. decembra ob ogromni udeležbi na Goro. Udeležilo se ga je veliko število županov, zastopstvo Kmečke Zveze in drugih naših organizacij. Sprevod je vodil g. kanonik in stolni župnik Fr. Moravec ob spremstvu osem gg. duhovnikov. Pridigo v cerkvi je imel pokojnikov prijatelj g. dr. Medved. V imenu okraj. zastopa je govoril ob grobu na Gori načelnik okraj. zastopa dr. Leskovar, za Kmečko Zvezo, katere zvest pristaš je bil pokojnik, pa urednik Žebot. Svetila vrlému pokojniku nebeška luč!

Izobraževalni tečaj v Rajhenburgu ob Savi se vrši v torek, dne 16. decembra 1919. Začetek ob 9. uri predpoldne. Na tečaj naj pridejo člani krajevnih odborov Kmečke Zveze, izobraževalnih in mladinskih organizacij iz Rajhenburga in okoliških župnij. Tečaj je enodneven in se vrši v dvorani izobraževalnega društva. Agitirajte za obilno udeležbo! Enak tečaj se bo vršil tudi v Brežicah (18. ali 19. dec.) ter v Št. Lenartu v Sl. g. (22. dec.)

Shodi v rogaški okolici. Prihodnjo nedeljo, 14. decembra priredi Kmečka Zveza shoda v Rogatcu, v Žetalah, pri Sv. Križu in Stopicah. Pri prvih dveh župnijah bo shod po rani božji službi, pri ostalih po pozni sv. maši ozir. po večernicah.

Slovensko ljudstvo obsodilo Samostojno Kmetijsko Stranko. V Št. Petru niže Maribora je sklicala lažikmetijska Samostojna Stranka dne 7. decembra shod. Vrlo šentpetersko ljudstvo se je udeležilo tega shoda v velikem številu. Za predsednika zborovanju je bil izvoljen naš pristaš, obč. predstavnik Vračko. Kot prvi je dobil besedo urednik Žebot, ki je poročal o političnem položaju. Govornik je med splošnim odobravanjem označil krivce sedanjih nerednih razmer, draginje itd., to so liberalna in socialistična stranka, ki imata sedaj vlado v Beogradu v svojih rokah. Na podlagi neovrgljivih dokazov je razložil, da Samostojna ni prav nič drugega nego otrok ali podružnica liberalne stranke. Udarec za udarcem je padal po najetih apostoli liberalnih advokatov, profesorjev, verižnikov in vojnih dobičkarjev. Navzeči 4 agenti in edini pristaši Samostojne so sikali jeze, ko so se stotine zavednega šentpeterskega ljudstva strnile v mogočen protest proti stranki, ki prinaša samo prepir, nemir in bratomorni boj v naše kraje. Drugi govornik, šentpeterski rojak Marko Kranjc je govoril o programnih posameznih strank. Ko je povdarjal, da sta liberalna in socialdemokratska stranka brezverski stranki, je iz kota, kjer so bili stisnjeni Samostojneži, in eden socialist zaklical modrijan: „To je laž!“ Govornik Krajnc je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. Nato je šo delavec Karba navduševal zbrane, naj vedno ostanejo zvesti krščanski stranki. Predsednik je dal nato besedo govorniku Samostojne nekemu Žnuderlu od Sv. Jakoba. Komaj pa se je ta pojavil in spregovoril nekaj besed na odru, so začeli ljudje klicati: Tega pa ne bomo poslušali in so hoteli oditi. Ljudstvo je klicalo: Ven z njimi, ki prinašajo prepir. In tako so morali Samostojni žalostno pobrati svoja šila in kopita. Predno pa so odšli je še ves ljudski zbor v posebni resoluciji obsodil rovarenje lažikmetijske Samostojne Stranke. Navzeči pristaši te liberalno-socialistične podružnice si niso upali glasovati proti, dasiravno se je vprašalo, če je kdo proti. Tako so se „Samostojni“ sami obsodili. V Št. Petru tem zgagarjem pšenica ne bo šla nikdar v klasje. Naši kmetje in vse ljudstvo te lepe župnije je bilo in ostane vedno zvesto Slovenski Kmečki Zvezi. Slava zavednim šentpetranom!

Priznanic, ki ste jih dobili pri kolkovanju bankovcev, ne mečite proč! Kmečka Zveza zahteva od vlade, da lahko s temi priznanicami plačate davke. Da priznanice niso brez veljave, kaže dejstvo, da špekulanti v Zagrebu plačujejo priznanice, glaseče se na 100 K po 120.

Koledar Slovenske Kmečke Zveze za leto 1920. Vkljub tiskarskemu štrajku se je Kmečki Zvezi posrečilo, da se je koledar KZ za leto 1920 dotiskal in da bo kmalu izvršena vezava koledarja. Koledar vsebuje več zanimivih gospodarskih člankov in navodil ter 64 strani praznega papirja za zapiske. Cena trdovezanemu koledarju ja 3 K 70 v s poštino vred, t. j. približno toliko kot stane 1/4 liter vina, terej gotovo ne preveč. Prosimo zaupnike KZ da začnejo takoj zbirati za kmetijski koledarski naročnike ter, da skupno naročijo za člane K 7.— čimprej pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. V 14 dneh začnemo z razpošiljanjem koledarja. Za pošiljatev so zaupnikom na razpolago položnice Cirilove tiskarne. Kdor pa nima položnice, pa naj pošlje denar po nakaznici. Naša skrb bodi, da pride koledar KZ v vsako kmetijsko hišo! — Tajništvo Kmečke Zveze.

Odvetniki in zdravniki. V Mariboru imamo sedaj 21 doktorjev, ki zdravijo zdrave ljudi in 44 takih, ki zdravijo bolnike.

Slovenci širite naše liste!

Mala naznanila.

Dobrodoša gostilna

v bližini Maribora se odda na račun. Vpraša se pri upravnistvu. 514

Sprejem kolarskega in kovaškega pomočnika in kovaškega učenca. M. Ložar, izdelovatelj raznih vozov, Dragomelj, p. Domžale, Kranjsko. 518

Ivo Čater, Bežigrad—Celje, kupi vsako množino rezanega, tesanega in okroglega

mehkega lesa. Kupi tudi bukov, hrastov, jesenov, drešnjev les, bukova drva in oglje ter plačuje vse po najvišji dnevni ceni. 518

Prilagodna fanta kateri ima veselje do kovaške obrti, sprejme takoj. Mat. Bragant, kovač v Orehovi vas, Slivnica pri Mariboru 451

Na prodaj.

Žrnile, praktično izdelane, porabijo se lahko ob enem za mizo v kuhinji, cena 600 kron. Stopa za jecmen ali proso phati, lepo izdelana cena 200 kron. Srebrna ura z dvojnimi pokrovi, cena 160 kron. Vprašati je pri Ivanu Polanec, Slov. Bistrica. 517

Prošnja.

Mladenič iz revne hiše bi se rad izšolal. Obrača se do plomenitih in nsmiljenih src s prošajo, da bi ga podpirali z denarjem. Pisma na upravo lista. 516

Zaradi opustitve poštne vožnje Sv. Lenart—Maribor se takoj prodaja dva dobra poštna voza s 4—6 sedeži, poštne sani, mesarski voz in 4 dobri konji F. Senekovič, Sv. Lenart v Slov. gor. 500

Somišljeniki! Agitirajte za „Slovenski Gospodar“!

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska obrt v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrlih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarska dela. Prevzema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkevna dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkevna dela v kamnu, kot svedoči mariborska frančiškanska cerkev. Ves obrat na stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt. 1664—424

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

Maribor, Kotoška cesta 19

„Specijaliteta:“ Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupim staro železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov v tovarni. 1514—293

Glavna zaloga: Koroška cesta 19.

Najnovejše!

Sv. Evangelji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozdej še niso imeli. Obsega cele evangelje in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštnino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

Zavarovanje zoper škodo po požaru!

Edina slovenska zavarovalnica zoper škodo, povzročeno po požaru je ljubljanska 1563

Vzajemna zavarovalnica.

Glavni zastop za naše obmejne kraje je v Celju (Breg); v Mariboru daje pojasnila zastopstvo „Vzajemno“ v pisarni Augasse št. 10; v Kamnici pri Mariboru pa v pisarni Posojilnice. Jugoslovani, zavarujte se pri domači zavarovalnici.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

P. Z. Z. N. Z. V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilne vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, po:: roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uredne ure sredo in četrtek od 9. do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

FRANC URŠIČ

mesar na Glavnem trgu V MARIBORU

prodaja goveje, telečje in syjnjsko meso najboljše kakovosti ter se priporoča za obilen obisk. 1687

Oznaniša Union-Propagande, Maribor, Gosp. ul. 25.

Barva Kemično čisti

vsakovrstno blago. 1695—438—208 obleke.

Pere in svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Tovarna JOS, REICH,

MARIBOR, Gosposka ulica št. 38,

Poštna naročila se izvršujejo točno.

Oznaniša Union-Propagande; Zavod oglasne odprave in reklame Maribor.

Loj, mast, olje,

in surovi loj kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno:

Piva mariborska tovarna za milo v Mariboru,

telefon 47, brzojavni naslov: Milana. Prosijo se ponudbe z vzorci, 1739—479

Gospod lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani! Naročam po pošti 5 paketov »Mastina«. Dajal sem ga po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim žreti. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!

S pozdravom Franc Trubiansky, Lúgos (Banat).

Primešaj „Mastin“ krmi.

Ce živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška »Mastin«. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestina sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek »Mastin« je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo »Mastin«, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška »Mastin« zadostuje za 5 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme »Mastin« prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v le karnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici »Mastina«, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani 5 zavojev (paketov) »Mastina« za K 17-50 poštnine prosto na dom. Od tam se pošilja »Mastin« s prvo pošto na vse kraje sveta.

Zastopstvo

„Slov. Naroda“ in „Slovenca“!

v Grajski ulici 15.

Sprejemajo se inserati za navedena lista ter dajejo tozadevna pojasnila. Prodajajo in razpečavajo se lokalni in večina ostalih slovenskih časopisov. Se najtopleje priporočam

Ivo Sušnik.

484

Dilgovorni urešitelj Franjo Zebot.

Em. klinični asistent in operater na Dunaju

dr. Janko Dernovšek

ordinira za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni od 2.—4. ure. 519

Maribor, Pfarrhofg. 2, II. nadstrop.

Odvetnik

dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno pri Sy. Lenartu v Sl. g. (v posojilniški hiši, I. nadstropje). 515

Izjava.

Franc Verlič, posestnik v Trčovi, občina Sv. Peter pri Mariboru izjavlja, da ni imel nobenega povoda gosp. Mihaelu Kovačič kot oskrbniku posestva grafice Brandis pri Sv. Petru nad Mariborom očitati nepošteno in slabo gospodarstvo na tem posestvu, obžaljuje tozadevna čitanja tudi glede narodne zavednosti.

Franc Verlič.

Odv. dr. Franjo Šalamun

naznanja, da je otvoril

svojo odvetniško pisarno v Ptuj, Minoritski trg št. 5, I. nadstropje in uraduje skupno z

Odv. dr. Matej Senčar-jem

v prejšnji pisarni dr. Plachki. 512

moške in ženske ::

fino in zajamčeno pristno ročno delo, krasne ameriške fazonne, najboljše rujava ali črna teličje usnje in pristni trpežni podplati, razpošilja po K 270.—; krasne boks čevlje po K 300.— in K 360.— par ::

veletrgovina z čevlji R. Stermecki, Celje 300 Slovenija.

494

Narodni cenik! Ceneje kakovosti od K 100.— naprej

izdelatelj in založnik: Kat. tiskovno društvo.